

Pro posouzení přípustnosti, pokud se týče opodstatněnosti vylučovací žaloby jest jediné rozhodujícím, zda žalující strana jest v exekučním řízení třetí osobou ve smyslu § 37 ex. ř., a zda jako taková výkonem exekuce byla materiálně poškozena ve svých právech. K těmto otázkám dlužno v tomto případě odpověděti záporně. Přiznává-li zákon v § 37 ex. ř. třetí osobě právo podati odpor proti exekuci, má tím na mysli osobu rozlišnou od stran exekučního řízení, tedy osobu, která není ani vymáhající věřitelkou ani dlužnicí. Dle toho, co bylo uvedeno, je však dovolatelka přes to, že jak exekuční titul, tak i návrh exekuční a povolující usnesení zněly proti firmě Albert Sch., v exekučním řízení stranou povinnou, poněvadž, jak doličeno, ve sporu Ck II 28/25, z něhož vzešel exekuční titul, pod uvedenou firmou, tedy pod jejím kupeckým jménem, byla ve skutečnosti žalována a odsouzena ona jako tehdejší jediná majitelka firmy. Za tohoto stavu věci zajisté nelze tvrditi, že by dovolatelka, když výkonem exekuce byly postiženy věci, jež jsou nesporně jejím vlastnictvím, byla výkonem exekuce materiálně poškozena ve svých právech způsobem, jež by bylo lze napravití žalobou podle §u 37 ex. ř. Právem proto nižší soudy uznaly, že vylučovací žaloba dovolatelce nepřísluší.

Čís. 6352.

Pozemková reforma.

Co do úpravy patronátních břemen dlužno rozeznávati mezi přejímací cenou hrubou, ze které patronátní břemena Státním pozemkovým úřadem ještě sražena nebyla, a přejímací cenou, která vybývá, když již břemena ta sražena byla. Srazil-li již Státní pozemkový úřad patronátní břemena a předložil k rozvrhu jen přejímací cenu pravou, přejímá břemena patronátní beze srážky z přejímací ceny, v opačném případě však na srážku z ní.

V řízení podle náhradového zákona neplatí předpisy §u 144 ex. ř. a §u 21 reálného řádu odhadního.

(Rozh. ze dne 8. října 1926, R I 803/26.)

V řízení o rozvrhu přejímací ceny za zabraný majetek vydal soud první stolice toto usnesení: Za součinnosti znalce bude zjištěna kapitalisovaná hodnota patronátních břemen na převzaté nemovitosti vy-padajících, při čemž kapitalisování provedeno bude podle průměrné hodnoty plnění břemen patronátních v letech 1913 až 1915. Za účelem získání potřebného podkladu pro toto ocenění ukládá se vlastníku (metropolitní kapitule u sv. Víta na hradě pražském) a české finanční prokuratuře jako zástupkyni práv patronátních, by nejdéle do jednoho měsíce podali přesnou specifikaci patronátních břemen co do obsahu a rozsahu za dobu od roku 1913 do 1915. Důvody: Dohoda s vlastníkem zabraných nemovitostí, metropolitní kapitolou u sv. Víta na hradě pražském, o přejímací ceně 377.177 Kč 36 h uzavřena byla Státním pozemkovým úřadem s tím, že týž v ceně přejímací, dohodou ujednané,

dle odst. IV. nepřejímá patronátních břemen, tudíž v předpokladu, že Státní pozemkový úřad jako nabyvatel převzatých nemovitostí nebude vybývatí patronátní břemena na nemovitostech váznoucí, sr. § 915 obč. zák. Tento předpoklad však splněn nebyl, neboť česká finanční prokuratura v zastoupení patronátu nepřistoupila k této dohodě, nýbrž setrvala na tom, by břemena patronátní zůstala váznouti dále i na nemovitostech převzatých Státním pozemkovým úřadem. Za tohoto stavu nezbyvá soudu než aby, dříve než přikročí k rozvrhu, ve smyslu §u 144 druhý odstavec ex. ř., § 21 reálného odhad. řádu a § 48 náhrad. zákona vyšetřil, oč je cena převzatých realit znehodnocena tím, že nabyvatel převzítí musí břemena patronátní, a toto znehodnocení odpočítal od přejímací ceny v dohodě uvedené. Za tím účelem třeba předem zjistiti rozsah patronátních břemen dle průměrné hodnoty plnění v letech 1913 až 1915, dle kterýchž zásad byla vyšetřena sama přejímací cena Státním pozemkovým úřadem (§ 41 první odstavec náhrad. zákona), a určiti dle toho za součinnosti znalce kapitalisovanou hodnotu patronátních břemen ohledně celého velkostatku a z ní pak vypočítati úměrnou část připadající na nemovitosti dle dohody převzaté a to podle poměru ceny těchto nemovitostí k ceně celého velkostatku v původním rozsahu. Rekurzní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Ustanovení odst. IV. dohody je jasné. Prohlásil-li Státní pozemkový úřad za souhlasu metropolitní kapitoly u sv. Víta na hradě pražském, že nepřejímá v ceně přejímací patronátních práv a břemen, jež s držetím nemovitostí předmět dohody tvořících jsou spojena, jsou tímto prohlášením vázány obě smluvní strany, a soud, jemuž rozhodnutí o těchto právech a břemenech bylo vyhrazeno, jest povinen, by při rozvrhu přejímací ceny k tomuto ustanovení přihlížel. Prvý soud hodlá také, jak jest z napadeného usnesení zřejmo, této povinnosti vyhověti. Je pravda, že podle předpisu lit. i) §u 20 traktátu de iuribus incorporalibus ve případě zcizení statku přechází patronát s ním spojený akcesoricky na nového nabyvatele, a praví se tam výslovně, že je zahrnut jako duchovní léno v prodeji beze všeho odhadu a započítávání v penězích nebo hodnotě peněžité. Rovněž je pravda, že podle čl. XIV. uvoz. zák. k exekučnímu řádu měly předpisy o přechodu reálních břemen pro církevní a školské účely na vydražitele zůstatí nedotčeny, avšak ve skutečnosti tomu tak není, neboť předpis shora uvedený doznal změny ustanovením §u 144 druhý odstavec ex. ř. a § 21 reál. odhad. řádu, podle kterých při odhadu statku patronátem obtíženého běře se na patronátní břemena přece jenom zřetel potud, že se vyšetří odhadní cena, kterou statek má při zachování těchto břemen, což se provede tím, že se cena statku přiměřeně, t. j. o kapitalisovanou hodnotu patronátních břemen sníží. Toto snížení přejímací ceny nebylo v projednávaném případě Státním pozemkovým úřadem při jejím stanovení provedeno a nebylo toho zřetelem k ustanovení odst. IV. dohody třeba. Když však finanční prokuratura jménem patronátu k ujednání smluvních stran v odst. IV. dohody obsaženému nepřistoupila a trvá na tom, by nabyvatel nemovitostí Státním úřadem pozemkovým převzatých nesl také patronátní břemena, nastala nutnost, by v řízení o rozvrhu přejímací ceny bylo obdobným použitím předpisů

Šu 144 druhý odstavec ex. ř. a § 21 odh. ř., jakož i podle Šu 48 náhrad. zák. doplněno, co se před tím nestalo, totiž by byla vyšetřena kapitalisovaná hodnota břemen patronátních, pokud na nemovitosti Státním pozemkovým úřadem převzaté poměrně připadá, a by na základě toho mohla býti zjištěna ryzí cena přejímací, kterou převzaté nemovitosti mají při zachování oněch břemen na týchž nemovitostech. Je tedy postup prvním soudem zamýšlený správný a účelný. Z předpisu Šu 29 náhrad. zák. nedá se ve prospěch stěžovatelčin ničeho vyvoditi. Předpis tento má na zřeteli patronátní břemena, jež Státní pozemkový úřad ve smyslu dohody přejímá. V projednávaném případě se však smluvní strany dohodly na tom, že Státní pozemkový úřad patronátních břemen v ceně přejímací nepřevzme, a byla cena přejímací stanovena za tohoto předpokladu. Ježto však pro odpor finanční prokuratury není jisto, dá-li se tento předpoklad splniti, nezbyvá než upravit cenu přejímací pro ten případ, že nabyvatel nemovitostí Státním pozemkovým úřadem převzatých bude nucen poměrnou část břemen patronátních plniti. Neprávem vytýká stěžovatelka, že v napadeném usnesení není odůvodněno, proč šetření o výši patronátních břemen vztahovati se má na léta 1913 až 1915. Prvý soud uvádí ve svých důvodech výslovně § 48 náhr. zák., jehož obsah k vysvětlení ve směru právě naznačeném úplně postačí. Předpis ten poskytuje záruku, že kapitalisovaná hodnota břemen patronátních nebude nepřiměřeně vysoká.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jak ve zdejším rozhodnutí ze dne 13. července 1926, R I 395/26 čís. sb. n. s. 6163 podrobně vyloženo, jsou i břemena patronátní jako každá jiná reální břemena břemeny posavadního vlastníka jakožto zcizovatele, neboli, jak nazývá se při vnuceném odstoupení nemovitosti, vyvlastněnce, a musí tedy hrazena býti na účet jeho a nikoli na účet Státního pozemkového úřadu; když je tedy nesrazil již Státní pozemkový úřad dle § 43 (1) náhr. zák. při stanovení přejímací ceny, musí se sraziti z této ceny předem a teprv zbytek jest pravou k rozvrhu určenou přejímací cenou. Nelze žádati, by Státní pozemkový úřad zajistil příslušnou kvotu řečených břemen mimo přejímací cenu a tedy ze svého, neboť tím by se mu ukládalo, by za převzaté nemovitosti zaplatil ve prospěch vlastníka více, než činí přejímací cena, vyměřená dle zákonné hodnoty, t. j. hodnoty let 1913—1915 (§ 41 náhr. zák.), by tedy z prostředků státních hradil to, co přísluší hraditi z majetku posavadního vlastníka převzatých nemovitostí. Neprávem odvolává se stížnost na rozhodnutí R I 295/25 č. 4880 sb. n. s., neboť tam otázka, o níž jde, řešena vůbec nebyla. Dle rozhodnutí R I 395/26 rozeznávati sluší mezi přejímací cenou hrubou, ze které patronátní břemena Státním pozemkovým úřadem ještě sražena nebyla, a přejímací cenou pravou, která vybývá, když již břemena ta sražena byla a která tedy je teprv určena k rozvrhu. Srazil-li již Státní pozemkový úřad patronátní břemena dle § 43 (1) náhr. zák. a předložil k rozvrhu jen přejímací cenu pravou, pak ovšem přejímá »břemena patronátní«, to jest povinnost k zajištění

jich poměrné kvoty bez srážky z přejímací ceny (roz. pravé), v opačném případě však na srážku z ní (roz. z ceny hrubé). Věc vyjde tedy v obou případech na jedno a rozdíl je jen v postupu Státního pozemkového úřadu. Rozhodnutí R I 295/26 se však touto otázkou vůbec nezabývá, ježto v obsahu spisů nebylo k tomu podnětu, protože Státní pozemkový úřad neuplatňoval, že určil přejímací cenu bez zřetele na patronátní břemena, a musilo se tedy vycházeti k předpokladu, že předložil k rozvrhu cenu pravou, že tedy jistotu za poměrnou kvotu patronátních břemen zříditi musí mimo ni a bez srážky z ní. Ovšem nižší stolice užívají neprávem předpisů Šu 144 ex. ř. a § 21 real. odh. řádu, jež v náhradovém řízení neplatí, ježto náhradový zákon má své vlastní předpisy pro stanovení ceny přejímací a na exekuční řád a odhadní řád neodkazuje. Ale nejen to, nýbrž kdyby se mělo užiti předpisů exekučního řádu a odhadního řádu, které přihlížejí jen k hodnotě v době odhadu, vedlo by to k té nesrovnalosti, že by se přejímací cena nemovitosti určovala dle let 1913—1915, hodnota patronátních břemen však dle doby přítomné (doby převzetí), takže by následkem nerovnosti měřítká hodnota břemen byla nepoměrně vysoko vyměřena a mohla cenu přejímací sama téměř vyčerpávati, ba někdy snad ji i převýšiti. Také upozorniti dlužno, že výrok prvního soudce stylisován jest tak, jakoby patronátní břemena měla se odhadovati podle »plnění« neboli »obsahu a rozsahu« let 1913—1915, kdežto dle § 41 a 48 náhr. zák. odhad se děje toliko dle hodnoty, cen let 1913—1915, což jest zřejmý a po případě dalekosáhlý rozdíl. Poněvadž však tato otázka není předmětem stížnosti a dle všeho se zdá, že prvý soudce neuvědomil si jen dosah své stylisace a nikterak neobmýšlel stanoviti nesprávnou zásadu odhadní, má nejvyšší soud za to, že není příčiny k opravě výroku a stačí úplně pouhé upozornění.

Čís. 6353.

Při kontokorentním spojení nastává uzávěrkou účetního období novace. Jednotlivou pohledávku nelze zvláště uplatňovati a to ani započtením. Byl-li zjištěn zůstatek a převeden za souhlasu obou stran na nový účet, stává se tím prvou položkou nového účetního období, platí za uvěřený až do uzávěrky nového účetního období a nemůže býti samostatně zažalován. Byl-li takový zůstatek převeden se souhlasem komitenta na jinou banku, s níž pak komitent dále byl v kontokorentním spojení, dal tím komitent zřejmě na jevo, že počínaje tímto převodem, pokládá jen novou banku za svého smluvníka, a přestal jakýkoli vztah jeho k bance, s níž byl dříve v kontokorentním spojení.

Předpisem Šu 1409 obč. zák. nebyl zvláště upraven závazek předeatele závodu za dluhy, trvající v době převodu, nýbrž bylo jím zavedeno zákonné ručení přejímatele za tyto dluhy. Závazek převodce, pokud by tu podle všeobecných zásad ještě byl, trvá neztenčeně dále.

(Rozh. ze dne 12. října 1926, R I 649/26.)